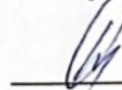

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра географії та методики її навчання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Леся ЗАСТАВЕЦЬКА

“25” червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>Галузь знань С Соціальні науки,</u> <u>журналістика, інформація та міжнародні</u> <u>відносини</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>С6 Географія та регіональні студії</u> (код і найменування спеціальності)
Освітньо-професійна програма	<u>Географія</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Виробнича практика» для студентів освітньо-професійної програми «Географія» спеціальності С6 Географія та регіональні студії галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.

Розробники:

Петро Дем'янчук – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Леся Заставецька – доктор географічних наук, професор кафедри географії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Богдан Заблоцький – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики її навчання;

Богдан Гавришок – кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики її навчання.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри географії та методики її навчання

Протокол № 13 від «25» червня 2025 року

Завідувач кафедри географії
та методики її навчання

Леся ЗАСТАВЕЦЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Географія
2	Спеціальність	С6 Географія та регіональні студії
3	Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
4	Ступінь вищої освіти	другий (магістерський)
5	Статус дисципліни	обов'язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	2
8	Семестр	3
9	Кількість змістових модулів	3
10	Форма підсумкового контролю	залік
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	5 кредитів
12	Загальна кількість годин	150
13	Аудиторні заняття (год.)	
14	Лекції (год.)	
15	Самостійна робота (год.)	Денна форма – 150

Вступ

Програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С6 Географія та регіональні студії та «Положення про організацію проведення практик студентів Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка», затвердженого вченою радою університету та уведеного в дію наказом ректора № 105-р від 24.05.2022 р.

Виробнича практика організовується кафедрою географії та методики її навчання та проводиться у визначені терміни на основі наказу по університету.

Проходження магістрантами виробничої практики забезпечує належну якість засвоєння теоретичних знань, формування практичних навиків за обраним фахом, допомагає адаптуватися до виробничого середовища і, таким чином, підготуватися до подальшої роботи на виробництві.

1. Мета і завдання практики

Мета: закріплення на практиці теоретичних знань, отриманих магістрантами за час навчання, оволодіння сучасними методами, формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь за спеціальністю, формування та розвиток у магістрантів вміння приймати самостійні рішення у ході виробничого процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Завдання:

- закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих магістрантами під час теоретичного вивчення дисциплін географічного змісту;
- вивчення організаційної структури і особливостей функціонування первинних суб'єктів місцевого самоврядування (територіальних громад - ТГ), підприємств (установ, організацій);
- ознайомлення зі звітними та іншими інформаційними документами про діяльність ТГ, підприємства (установи, організації);
- ознайомлення з функціями співробітників та специфікою їхньої роботи;
- оволодіти навичками роботи в ТГ, установах, організаціях та одержання досвіду вирішення практичних завдань, що вимагають застосування професійних знань і вмінь фахівця;
- апробація на практиці набутих професійних компетентностей у реальних умовах роботи у ТГ, на підприємствах (установах, організаціях);
- виконання конкретного обсягу роботи на робочому місці з метою закріплення професійних навичок;
- адаптування до умов роботи за фахом.

Під час проходження практики магістранти можуть залучатись до виконання діючої кафедральної науково-дослідної теми, до пошуку та оформлення запитів на гранти тощо, що сприятиме формуванню соціально-особистісних компетентностей.

2. Результати навчання

Реалізація завдань виробничої практики, згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Географія», забезпечує досягнення здобувачами таких компетентностей і результатів навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальні компетентності: Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 1); Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 2); Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 3); Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 4); Здатність працювати в команді (ЗК 5); Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня (СК 4); Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоecологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг (СК 5); Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку (СК 7); Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців (СК 8).

Програмні результати навчання: Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді (ПРН 2); Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПРН 5); Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку (ПРН 6); Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня (ПРН 7); Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоecологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг (ПРН 9); Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму (ПРН 11); Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень (ПРН 12).

3. Програма і зміст виробничої практики

К-ть днів	Назви змістових модулів	Зміст, основні завдання магістранта
1	ЗМ 1 Підготовчий етап практики	Настановча конференція. Проходження інструктажу з техніки безпеки. Ознайомлення з програмою практики, основними завданнями та документацією, яку слід подати після завершення практики, вимогами до її оформлення.

16	ЗМ 2 Виробничий етап практики	Під час проходження виробничої практики магістранти знайомляться з: - історією створення первинних суб'єктів місцевого самоврядування (територіальних громад – ТГ), підприємства (установи, організації), його структурою, основними підрозділами, специфікою його діяльності та значенням для регіону; - основними професійними обов'язками співробітників відповідно до їх посадових інструкцій; Діяльність на робочому місці: - засвоєння практикантами правил техніки безпеки під час професійної діяльності; - закріплення теоретичних знань та оволодіння практичними навичками роботи за фахом; - виконання визначеного обсягу роботи на робочому місці, оволодіння професійними навичками; - складання звітної документації за результатами роботи на робочому місці.
3	ЗМ 3 Заключний етап	Представлення звітної документації (щоденника практики (форма №Н-7.03) і друкованого звіту) про проходження практики, фотозвіт та комп'ютерна презентація. Підсумкова (звітна) конференція.

4. База виробничої практики

Базами проведення виробничої практики є територіальні громади (ТГ), виробничі підприємства різних форм власності, бюджетні установи та організації, які відповідають вимогам практики, і з якими укладено договори про її проведення (договори про співпрацю).

Розподіл на практику відбувається з урахуванням індивідуальної траєкторії навчання магістранта:

– відповідно до угод, укладених університетом з роботодавцями (багаторічні угоди);

– за заявками ТГ, підприємств (установ, організацій) (разові угоди).

При виборі того чи іншого місця проходження практики керівник бере до уваги тему магістерської роботи студента, аби максимально забезпечити студентові сприятливе використання матеріалів практики при підготовці кваліфікаційної роботи.

Магістранти мають можливість самостійного вибору бази практики. У цьому випадку магістранту необхідно заздалегідь представити керівнику практики від кафедри разовий договір (підписаний керівником підприємства (установи, організації), сільським, селищним або міським головою ТГ та завірений печаткою) про згоду прийняти магістранта на практику у визначені терміни. Для здобувачів заочної форми навчання базами проходження виробничої практики можуть бути ТГ, установи, підприємства та організації за основним місцем роботи.

Керівництво практикою, контроль за її проходженням, оцінювання результатів здійснює науковий керівник практики (викладач кафедри географії

та методики її навчання ТНПУ ім. В. Гнатюка) і призначений фахівець від суб'єкта місцевого самоврядування (ТГ), підприємства (установи, організації) та передбачає контролювання трудової дисципліни і виконання програми практики.

Робочий день практиканта визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку та режимом роботи ТГ, підприємства (установи, організації). Керівник практики від ТГ, підприємства (установи, організації) забезпечує практиканта робочим місцем, знайомить з посадовими обов'язками та роботою структурного підрозділу, де безпосередньо відбувається практика, а також необхідними документами для виконання програми та завдань практики.

При проходженні практики магістрант зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку ТГ, підприємства (установи, організації), суворо дотримуватися трудової дисципліни та службового етикету, приймати участь у громадському житті трудового колективу. Про всі випадки відлучення зі свого робочого місця практикант повинен повідомляти керівника від бази практики.

Під час практики адміністрація ТГ, підприємства (установи, організації) може залучати практикантів для виконання додаткових виробничих завдань чи доручень, покладені на нього керівником практики від бази практики.

5. Форми контролю

Форми та методи контролю підпорядковані меті та завданням виробничої практики і реалізуються у:

- поточному контролю (під час відвідування магістрантів на базах практики, перевірки ведення щоденника практики, контактування із працівниками баз практики;
- підсумковому контролю (за матеріалами індивідуального звіту, за результатами проходження виробничої практики) на основі усної перевірки (бесіда, обговорення) та у формі захисту звіту з практики.

6. Вимоги до звіту про виробничу практику

По закінченню виробничої практики магістранти повинні:

- здати заповнений щоденник практики з відмітками керівника з місця проходження практики;
- підготувати та скласти звітну документацію про роботу на робочому місці (уся документація має бути оформлена та засвідчена підписами і печатками сільського, селищного або міського голови ТГ, керівника підприємства (установи, організації) згідно з вимогами).

За змістом і структурою звіт повинен відповідати програмі практики. Звіт повинен містити відомості про конкретну роботу, виконану магістрантом на робочому місці (до 20 сторінок комп'ютерного тексту).

7. Захист та підбиття підсумків виробничої практики

До захисту виробничої практики допускаються магістранти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію.

Захист практики проводиться після її завершення на підсумковій (звітній) конференції. Під час захисту магістранти звітують про проходження практики, визначають недоліки, проблеми, які виникали під час роботи в ТГ, на підприємстві (в установі, організації), висловлюють пропозиції та побажання щодо покращання організації виробничої практики.

За результатами захисту практики, із врахуванням оцінок, які виставили магістрантам керівники практики від кафедри та бази проходження практики (ТГ, підприємств, установ, організацій) за виконувану роботу виставляється підсумкова оцінка.

Магістранта, який не здав звіт про проходження практики або отримав незадовільну оцінку, направляють на практику повторно за встановленою процедурою.

Підсумки проходження практики обговорюються на засіданні кафедри.

8. Критерії та порядок оцінювання результатів виробничої практики

Оцінка	Критерії
90-100 балів Відмінно	Магістрант у повному обсязі виконав усі завдання виробничої практики. Отримав високу оцінку від керівника ТГ, підприємства (установи, організації) за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий працівник-практикант. Дотримувався правил внутрішнього розпорядку ТГ, підприємства (установи, організації) та трудової дисципліни, приймав участь у громадському житті трудового колективу. У визначений термін здав належно оформлену документацію.
75-89 балів Добре	Магістрант у повному обсязі виконав усі завдання виробничої практики. Отримав оцінку «добре» від керівника ТГ, підприємства (установи, організації) за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи проявив себе як сумлінний працівник-практикант, але до нього були незначні зауваження з боку керівництва щодо вчасності виконаних доручень. Дотримувався правил внутрішнього розпорядку ТГ, підприємства (установи, організації) та трудової дисципліни. Звітну документацію здав вчасно, але вона містить окремі недоліки.
60-74 бали Задовільно	Магістрант майже у повному обсязі виконав усі завдання виробничої практики. Отримав задовільну оцінку від керівника ТГ, підприємства (установи, організації) за виконувану роботу, оскільки до нього були зауваження щодо вчасності та якості виконання доручень. Магістрант недостатньо самостійний та безініціативний. Звітну документацію здав вчасно, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.
менше 60 балів Незадовільно	Магістрант порушує правила внутрішнього розпорядку ТГ, підприємства (установи, організації), недобросовісно ставиться до своїх обов'язків на робочому місці. Отримав незадовільну оцінку від керівника підприємства (установи, організації) за виконувану роботу. Завдання практики не виконав.

9. Схема нарахування балів:

ЗМ 1 Підготовчий етап практики	ЗМ 2 Виробничий етап практики	Разом	ЗМ 3 Заключний етап. Захист звіту	Сума
10	70	80	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Методичні вказівки до проведення виробничої практики на підприємстві (установі) для спеціальності 106 Географія / укладачі О. Г. Корнус, А. О. Корнус, О. С. Данильченко, С. І. Сюткін, Б. М. Нешатаєв, О. М. Король. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 28 с.
3. Методичні рекомендації для проходження виробничої практики студентами спеціальності «Географія»/ Упоряд. Маковецька Л.О. Луцьк 2015. https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/nova_vir_pr.pdf
4. Положення про академічну мобільність в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.
5. Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.